

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

TÔ NHUẬN VỸ

Dòng sông
phẳng lặng

TIỂU THUYẾT

TẬP 1

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

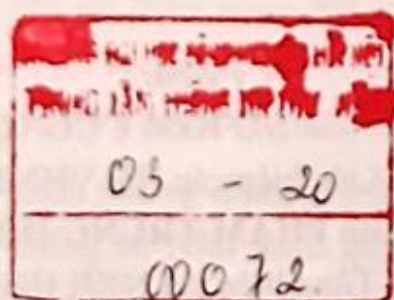
TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

TÔ NHUẬN VỸ

Dòng sông phẳng lặng

TIỂU THUYẾT

TẬP 1

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nền văn học cách mạng Việt Nam được Bác Hồ đặt nền móng từ những năm đầu thế kỷ 20 và có bước phát triển rực rỡ từ sau Cách mạng tháng 8/1945, đặc biệt là trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng lại đất nước sau chiến tranh. Đó là thành tựu to lớn và phong phú cả về nội dung, tư tưởng, nghệ thuật và đội ngũ sáng tác. Những tác phẩm văn học kết tinh tài năng, tâm huyết của nhiều thế hệ nhà văn đã đi vào kỷ ức hàng triệu người Việt Nam, góp phần nuôi dưỡng vẻ đẹp tâm hồn và nhân cách con người Việt Nam, làm giàu có thêm những giá trị văn hóa Việt Nam mà ông cha ta đã dày công xây dựng. Tập đại thành văn học cách mạng và kháng chiến là bức tượng đài kỳ vĩ ghi lại diện mạo đất nước và con người Việt Nam về một thời kỳ vĩ đại của dân tộc, đưa tiến trình hiện đại hóa văn học lên một tầm cao mới.

Nhằm tôn vinh những đóng góp to lớn vào nền văn học cách mạng, Đảng và Nhà nước quyết định trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh và Giải thưởng Nhà nước cho các tác phẩm văn học xuất sắc. Tiếp theo bộ sách văn học được Giải thưởng Hồ Chí Minh do Nhà xuất bản Văn Học xuất bản, Nhà nước đã quyết định giao cho Hội Nhà Văn Việt Nam và Nhà xuất bản Hội Nhà Văn thực hiện dự án "Công bố và phổ biến các tác phẩm văn học được Giải thưởng Nhà nước" (giai đoạn thực hiện 2014 - 2015).

Việc Nhà nước đầu tư xuất bản bộ sách lớn này không chỉ động viên, khích lệ các nhà văn tiếp tục lao động sáng tạo mà còn là công trình thực hiện Nghị quyết 9, Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XI: "Xây dựng văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước". Với ý nghĩa ấy, tác phẩm của mỗi tác giả được trân trọng in riêng, tôn trọng tính lịch sử, tính nguyên bản và thống nhất về quy cách, chất lượng, thẩm mỹ... theo tiêu chí của Chính phủ.

Với lòng trân trọng và ý thức trách nhiệm cao, tập thể cán bộ, biên tập viên Nhà xuất bản đã hoàn thành bộ sách quý với sự cố gắng cao nhất. Bộ sách gồm những tác phẩm của 121 tác giả được trao Giải thưởng Nhà nước qua ba đợt, năm 2001, năm 2007 và năm 2012.

Nhà xuất bản Hội Nhà Văn chân thành cảm ơn sự quan tâm và tạo điều kiện của các cơ quan chức năng của Chính phủ, Liên hiệp các hội văn học nghệ thuật Việt Nam, Ban chấp hành Hội Nhà Văn Việt Nam giúp đỡ chúng tôi thực hiện dự án quan trọng này.

Xin trân trọng giới thiệu bộ sách đến bạn đọc trong và ngoài nước.

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Nhà văn
TÔ NHUẬN VỸ

TIỂU SỬ

Nhà văn Tô Nhuận Vỹ tên thật là Tô Thế Quảng, sinh ngày 25 tháng 8 năm 1941. Quê gốc: Phú Vang, Thừa Thiên - Huế. Tốt nghiệp Đại học Sư phạm ngành Văn, Sử. Hội viên Hội Nhà văn Việt Nam.

Năm 1964, ông dạy văn ở cấp III ở Hậu Lộc - Thanh Hóa. Sau đó ông là phóng viên báo Cờ giải phóng Thừa Thiên - Huế (phụ trách cơ sở nội thành), biên tập viên tạp chí Văn nghệ Trị Thiên - Huế. Năm 1986 - 1990, ông giữ chức vụ Tổng Biên tập tạp chí Sông Hương, Phó Chủ tịch rồi Tổng thư ký Hội Văn nghệ Bình Trị Thiên, Chủ tịch Hội Văn nghệ Bình Trị Thiên. Năm 1989 ông làm Chủ tịch Hội Văn nghệ Thừa Thiên Huế, ủy viên ban kiểm tra Hội Nhà văn Việt Nam (khóa 4), ủy viên Hội đồng văn xuôi Hội Nhà văn Việt Nam (khóa 5). Ủy viên Đoàn Chủ tịch Liên hiệp các hội Văn học Nghệ thuật Việt Nam. Đại biểu Hội đồng Nhân dân tỉnh Thừa Thiên - Huế, nguyên Giám đốc Sở Ngoại vụ Thừa Thiên Huế, Chủ tịch Hội Hữu nghị Việt-Trung ở Thừa Thiên Huế, Ủy viên Thường vụ Hội Hữu Nghị Việt-Trung Việt Nam.

TÁC PHẨM: Người sông Hương, (1970); Em bé làng đảo (tập truyện ngắn, 1971); Làng thục (tập truyện ngắn, 1973); Dòng sông phẳng lặng (tiểu thuyết: tập 1, 1974 - tập 2, 1977 - tập 3, 1981); Ngoại ô (tiểu thuyết, 1982); Phía ấy là chân trời (tiểu thuyết, 1988); Vùng sâu (tiểu thuyết, 2012).

GIẢI THƯỞNG: Nhà văn đã nhận những giải thưởng văn học: Huy chương "Vì thế hệ trẻ" của Trung ương Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, (sau khi trọn bộ 3 tập "Dòng sông phẳng lặng", năm 1983). Giải thưởng loại A của UBND tỉnh Bình Trị Thiên: Tiểu thuyết Ngoại ô. Giải thưởng "Cổ đô" hạng A cho tiểu thuyết "Phía ấy là chân trời". Tặng thưởng truyện ngắn hay trong năm 1969 của báo Văn nghệ cho truyện ngắn "Chuyến tuần tra đầu tiên". Tặng thưởng truyện ngắn hay nhất trong 100 số báo Văn nghệ Giải phóng trao trong năm 1976, cho truyện ngắn "Khoảng trời màu xanh". Giải thưởng Nhà nước về văn học nghệ thuật năm 2012.

MÙA ĐÔNG NÓNG BÓNG

I

Mưa tằm tã mấy ngày rồi. Mùa mưa này có những trận mưa dai nào ruột. Cả vùng giải phóng bên này phá Tam Giang sũng nước. Vùng dưới, mưa khô ráo nhất, chỉ lật nhát đất nước đã dồn lên. Vùng trên thì nước đầy đồng. Miệt giáp Hương Thủy, bước ra khỏi nhà là phải chèo ghe. Gió lạnh lùa giật những lùm tre tóe tướp vì bom trong những trận càn nước, làm cho chúng thêm tã tượi, hiu hắt. Cây cối cũng lạnh cóng lại. Và thế, đồng nước càng mông mênh hơn. Không gian mưa càng lạnh lùng, xa lạ. Trên đồng không một bóng người. Giá yên hàn thì dù mù trời mù đất vì mưa, cũng có từng đoàn ghe câu bùa lưới, từng tốp nơm cá gáy ngoài bầu lách vào ruộng. Và đêm đến, chấp chới ánh đèn dọc các ruộng tre, bờ mương. Người ta đi bắt ếch cụ công nhau. Một loáng được cả chục đôi. Vài đôi thịt ra cũng bằng con gà.

Nhưng lúc này, chỉ dây dó trong các lùm cây là có bóng người. Họ ướt mèm, và nòng súng hướng về làng bên

kia cũng đang bì bọp. Nòng súng cũng lạnh, run run. Du kích bố phòng.

Đang giữa một trận càn của địch.

Địch đánh hơi thấy chủ lực của ta lên núi. Chúng xục khắp. Lực lượng càn là mấy tiểu đoàn sư bộ Một. Bọn Mỹ phối hợp phi pháo. Pháo Phú Bài từng chập bắn qua. Pháo hạm đội cả bầy câu vào. Pháo quận Phú Thứ giọt tứ phía, ròi rạc. Cả hai khẩu trăm linh năm ở đồn Quảng Xuyên Chết tiệt cũng ùm ùm ùm ùm vài quả đây đó, nghe phát tức. Cái đồn sống giữa ruộng vùng giải phóng Phú Vang. Ngày thường nó bị du kích Ba Lãng, Quảng Xuyên rọ lại. Mấy ngày nay có chủ lực về, nó nống ra tiếp sức với bọn Phú Thứ ti toe chọc lên, phối hợp với mấy mũi của sư Một từ Huế ào xuống.

Có lúc pháo các nơi cùng dậy lên. Đó là lúc một mũi của chúng xáp du kích. Có khi chỉ vấp một quả lựu đạn gài đầu xóm. Trời nắng, tiếng đại bác vang xa. Trời mưa, giữa trận mưa dai, tưởng tiếng đại bác nhỏ đi, nhưng lại cứ oành oành tức tức. Trời nắng thì sức vang của đại bác cũng bị bố hơi chãng. Còn mưa, tiếng đại bác cứ trần trụi đâm thẳng vào tai mọi người. Đại bác dừng, lại bì bọp súng nhỏ.

Trên trời, những tiếng trực thăng UH1H chở quân, lấy xác rề rề rên rên. Từng đoàn từng tốp cứ đáp xuống tưng lên. Những chiếc UH1B thành phách, loay hoay ở tầng

trên. Lờ lãi của tội Têch-xton bội thu trong từng tiếng phành phạch⁽¹⁾.

Hèn gì chúng hung hăng như những con chó chạy quanh người lạ, chức người ta sơ ý là nhào vô dớp. Trực thăng quần dậu, bộ binh dịch tới đó. Đây không gian vùng giải phóng phía Nam Huế là tiếng mưa, tiếng gió, tiếng pháo hạng nặng và tiếng tàu bay trực thăng rè rè, phành phạch.

Không phải chỉ chủ lực lên núi. Một số đơn vị địa phương nữa. Không ít cán bộ bản khoãn. Sao lại rút sạch hết vậy? Có bao giờ thế! Để cho chúng hoành hành xăm hết cơ sở vùng này sao? Bản khoãn. Thắc mắc. Có vài tiếng kêu:

- Trên bờ mặc cán bộ vùng này à?

- Đồng chí nói ai bờ? Ai bờ?

Tất nhiên, kể cả đồng chí nói, cũng hiểu rằng, trên không bao giờ quên, dù một giờ một phút cái vùng ăn chực, cái vùng đau thương mà quật cường bao năm trời này.

Trận càn đã đánh một đòn vào lực lượng cán bộ phía Nam. Mùa mưa là mùa "vớt cá nổi" của địch. Nước ngập hầm ngập hố, nhiều anh em chạy khan. Chạy dẫu dấu chân đó. Tin tức hầm bí mật bị lật cứ liên tiếp truyền đi, làm ảm

⁽¹⁾ Công ty Têch-xton: công ty sản xuất máy bay trực thăng cho quân đội Mỹ

đạm thêm không khí mùa mưa. Nghe tin địch định lập tuyến chữ nhất Phú Thứ- Quảng Xuyên- doi núi Hà, cắt đôi vùng giải phóng Phú Vang. Ở vùng trên nữa, chúng tung Biệt chính, Nghĩa quân, Bảo an đánh phá An- Bích- Thiên và Ân- Tài- Thiện.

Địch hung hăng. Âm mưu chúng không cạn, không ai không biết. Nhưng có một điều khác, rõ như ban ngày, là: chúng sợ ta vượt qua "tuyến chữ nhất" tấn công Huế.

*

* * *

Chị Hạnh trải nắm đậu xanh lên cái thớt gỗ đã sứt sẹo. Chị dóng tai nghe loạt đại bác vừa dập xuống dâu phía Lương Viện. Rồi vuốt cái chai lít cho hết bụi, chị ngồi xồm, lẩn. Mưa đã tạnh. Trong nhà chỉ có tiếng lắc cắc của đậu xanh vỡ. Anh Thất ngồi ở mé phỉn, quần vẫn xắn, thò ra đôi ống chân gầy gò. Anh châm điếu thuốc đã tắt tự lúc nào. Tiếng đậu vỡ như vừa kéo anh khỏi một dòng suy nghĩ. Chị Hạnh ngừng tay xây lại:

- Thì anh cời nịt súng ra mà nghỉ chút đã.

- Chị Hạnh này...

- Chi anh?

Anh Thất gỡ một miếng bùn gần khô ở đầu gối. Anh nhìn ra khoảng tối ngoài sân, và như đón nghe cả loạt đại bác Phú Bài vừa chuyển làn xuống Mộc Trụ, Trường Hà.

- Chuyện gạo tới mô rồi?

Chị Hạnh để chai vào rá, phui phui tay và thờ dài.

- Gay quá anh nờ... Mà trận này sao dai - Nhìn anh Thất, chị Hạnh biết anh sắp nói một chuyện khác chứ không phải chuyện gạo. Chuyện gạo anh ấy bàn với Đảng ủy rồi và Đảng ủy xã cũng đã nói với chị. Nhưng chị vẫn trả lời điều anh Thất vừa hỏi - Gay lắm. Địch càn tứ tung, ở quận chúng nó lại cấm mua nhiều.

Anh Thất coi cả mấy vùng. Nhưng chuyện gạo thì xã chị là một trong những nơi phải gánh nặng, nên anh ấy hỏi tấn mần mãi.

Còn anh Thất, anh rẽ vào nhà chị Hạnh tối nay đúng là vì một chuyện khác. Anh nói vẫn giọng trầm trầm và ít ỏi:

- Còn chuyện con Cúc?

Chuyện đó rồi... Chị Hạnh nhìn ngọn đèn dầu phụng.

- Tui chỉ lo hấn còn đại chờ đại đợi...

Anh Thất cười tùm. Vậy là ổn rồi. Giọng anh vui vui:

- Chỉ có chị kêu hấn đại. Hai mươi rồi hè?

- Cháu mới mười chín hơn. Hấn sương nặng gánh đây⁽¹⁾ thì giỏi, còn công chuyên hệ trọng đó tui lo lắm anh à.

⁽¹⁾ Ý nói ăn no vác nặng

